

Kommittémotion

Motion till riksdagen 2018/19:733

av **Cassandra Sundin m.fl. (SD)**

Sydsamiskans bevarande

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheterna till åtgärder för att säkra sydsamiskans fortlevnad och förvaltning samt höja språkets status och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Av Unescos (FN:s organisation för utbildning, vetenskap och kultur) språkatlas över vilka språk som är hotade i världen framgår att samtliga samiska språk klassas som hotade. Med detta menas att de som talar något av de samiska språken försvinner eller övergår till att tala ett annat större språk.

Minoritetsgruppers språk har genom historien förtryckts, försumrats och övergivits över hela världen. Dock kan språk återupptas och återfå kraft i nya generationer där det finns intresse för kulturarv och rötter. Genom att bland annat undervisa, synliggöra och forska om språket kan trenderna stimuleras ytterligare. En viktig del kan också vara att författa skrifter och böcker inom och på språket för kommande generationers skull.

Det sydsamiska kulturcentret Gaaltije bedriver en mångfasetterad verksamhet som syftar till att främja det sydsamiska språket, dess kultur och historia, men också samiskt näringsliv i regionen. Gaaltije fyller en viktig funktion i bevarandet av såväl det sydsamiska språket som dess kulturarv. Dock har man under lång tid varit beroende av projektstöd, vilket ger en lång osäkerhet. Här är det viktigt med ökade resurser för att säkra Gaaltijes framtida fortlevnad.

Den socialdemokratiska regeringen lagstiftade under 1900-talet om bland annat ett förbud mot att tala det egna modersmålet, vilket i praktiken innebar till exempel att barnen inte fick prata samiska i skolan. Detta bidrog starkt till att talandet av de samiska språken minskade och att den nya generationen inte fick möjligheten att lära sig språket ordentligt då det uteblev genom hela undervisningen. Särskilt utsatt har sydsamiskan varit då språkbytesprocessen pågått under en längre tid i det sydsamiska området jämfört med det nordsamiska. Sydsamiskans utarmning har dock pågått under en längre tid än så. I området togs många nybyggen upp från 1600-talet och långt in på 1800-talet.

Det dominerande språket blev svenska även på grund av att man undanträngde renskötelsen mer och mer.

Generellt sett finns det en stark vilja hos samerna att tala samiska. Kultur och språk har starka band till varandra och följer ofta trender sida vid sida. Därför är bevarandet av den samiska kulturen extra viktigt även när det gäller detta. Det är framförallt en fråga om identitet, rötter, ursprung och kulturellt arv. Med anledning av detta är det av stort värde att arbeta för bevarandet av de samiska språken då dessa utgör en del av såväl det samiska kulturarvet som det svenska, då samerna är ett urfolk i Sverige.

Cassandra Sundin (SD)

Aron Emilsson (SD)

Angelika Bengtsson (SD)

Jonas Andersson i Linköping (SD)